

Dunaszaurusz a Jurassic Parkban

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 21. szám, 2019. május 24.

Spielberg nagy sikerű filmjében genetic engineering alkalmazásával keltették életre a parkot benépesítő, egyébként már rég kihalt szörnyeket.

Vargha Jánost viszont a hosszú idő elteltével is érezhetően fájdalmas nosztalgia készíthette terjedelmes cikkében (*Szómágia*, *ÉS*, 2019/20., máj. 17.) az alig néhány évtizede sokoldalú politikai ármánykodás közepette hazánkban elenyészett szörny újjáélesztésének kísérletére.

A nagyjából fél évszázados történet a teljességre törekvés miatt valóban nehezen tömöríthető, a hozzászólást viszont megrövidítheti az, hogy a jelen történeti áttekintésben említett megállapításokat időközben sokan, sokféle szempontból bírálták, részben vagy egészben elmarasztalták. Mára előttünk áll a viták során kialakult szillogizmusmodell, amelyben Vargha János és követői alig válogatott eszközökkel és stílusban igyekeztek lejártni, ellehetetleníteni az általuk mélységesen elítélt vízügyi szakembereket, és mindenekelőtt a szakma világszerte őszinte elismerést kiérdemelt ikonikus alakját, Mosonyi Emil professzort.

Néhány alapvető ellenérvet már több alkalommal ismertettem, – e lap hasábjain is (*Tarkabarka szarka*, *ÉS*, 2012/4., jan. 27.), most inkább a kialakult szembenálláshoz szeretnék néhány észrevételt tenni. A vízlépcső megítélése, bírálata igen nagyszámú tényező figyelembevételét igényli, amikről már sok formában, alapos elemzések készültek, ezért a következőkben csak a természetvédelmi érvelésre épített, a politikai széljárást tudatosan felhasználó, mozgósító aktivitásra szorítkozom.

A XX. század elejétől éledező vízlépcsőépítési szándék előbb 1935-ben, majd 1942-ben öltött konkrét formát Mosonyi Emil elgondolásai alapján. A történelem kényszerítő hatására viszont komoly formában csak évtizedekkel később került a döntéshozók elé, amikor már a kialakult „reform” mozgalmak komoly ellenállást tudtak kifejtetni a megszállók érdekeit szolgáló kormánnyal szemben. Ez a helyzet kiváló lehetőséget kínált a kommunizmusellenes jelszavakba burkolt, természetvédelemre hivatkozó, hatékony mozgósításra. Nagy tisztelettel és elismeréssel olvastam a *Duna – egy antológia* szerzőinek csupa kiválóságokból álló névsorát. Valamennyien kulturális életünk kimagasló személyiségei, akik hazájuk, környezetük védelmének elszánt harcosaként léptek fel a gyűlölt hatalom ellen. Elszántságukhoz azonban a szellemi muníciót távolról sem megbízható partner szállította. Kiváló meggyőző erővel, dicséretes ékesszólással hangoztatott érveit nagyrészt annak az embernek a lejárata ösztönözte, aki akkor már világszerte elismert szakember volt, a világ legjobb 500 tudósa közé sorolták. A természetvédelem területén is olyan tekintélynek örvendett, hogy nevével „a fenntartható vízerő” díjat alapítottak – természetesen külföldön. Valamennyi tiltakozó kulturális, társadalmi értékét elismerve mégis az *ignotos fallit* áldozatainak tekintem a sebtiben kibontott zászló alá csábított támogatókat. (Alaptechnika: kreált ellenség ellen elszánt védelmi háborút indítani.) Amint Mosonyi is kifejtette nagyrabecsülését és őszinte rokonszenvét a napi kenyerünket előállító pékek iránt, de hozzátette: „pék ne tervezzen dilatációs hézagot”. Érthető volt a zászlóvivők mélységes csalódása, amikor a Hágai Nemzetközi Bíróság ítélete egyértelműen, 7:1 arányban Magyarországot marasztalta el, az államközi szerződés egyoldalú és nagyrészt *indokolatlan* felbontása miatt. Újabb ellenség!

Szívből sajnálom, hogy az ernyedetlen Finta Lászlótól ez alkalommal elmaradt a meghívás, mert szívesen értelmeztem volna a helyszínen a *Szómágia* alcímét, kire is vonatkozhat a *Tájszépészeti szájtepés* szellemes, kitalátori szófordulata.

(A szerző a Széchenyi Ödön Hajózási Egylet egykori elnöke)